

Työ- ja elinkeinoministeriö
Neuvotteleva virkamies
Liisa Lundelin-Nuortio

Muistio
17.6.2021

Valtioneuvoston asetus tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen voimaantulosäännöksen muuttamisesta

1. Tausta

Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin rahoituksen osalta on otettu käyttöön Euroopan komission valtiontukisääntöihin covid-19-pandemian vuoksi tekemiä joustoja. Komissio hyväksyi päätöksellään 24.4.2020 (C(2020) 2778 final) Suomen puitetukiohjelman covid-19-pandemiaan liittyville valtiontukitoimenpiteille sisämarkkinoille soveltuvaksi (*väliaikainen puitetukiohjelma*). Päätös perustuu Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen 107 artiklan 3 kohdan b alakohtaan ja komission tiedonantoon tilapäisiksi puitteiksi valtiontukitoimenpiteille talouden tukemiseksi tämänhetkisessä covid-19-pandemiassa (C(2020)1863; *tilapäiset valtiontukipuitteet*).

Väliaikaisen puitetukiohjelman tavoitteena on tukea yrityksiä, jotka kärsivät äkillisestä maksuvalmiuden heikentymisestä tai sen puutteesta covid-19-pandemian vuoksi. Tukiohjelman nojalla eri viranomaisten yksittäiselle yritykselle (konsernitasolla) avustuksina, vero- ja sosiaaliturvamaksuina, takaisinmaksettavina enakkoina, takauksina, lainoina ja pääomana myöntämät tuet eivät nimellisarvoltaan saa ylittää 1 800 000 euroa. Ohjelman mukaisia tukia voidaan yhdistää esimerkiksi de minimis -tuen ja yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (komission asetus 651/2014) mukaisen tuen kanssa tukimuotoja koskevia kasautumissääntöjä noudattaen.

Euroopan komissio on hyväksynyt muutoksia tilapäisiin valtiontukipuitteisiin 3.4.2020 (C(2020) 2215), 8.5.2020 (C(2020) 3156), 29.6.2020 (C(2020) 4509), 13.10.2020 (C(2020) 7127) ja 28.1.2021 (C(2021) 564), joista viimeisimmällä muutoksella komissio muun muassa jatkoi puitteiden voimassaoloa 31.12.2021 asti. Komissio hyväksyi 10.3.2021 antamallaan päätöksellä (C(2021) 1707 final) Suomen väliaikaisen puitetukiohjelman voimassaolon jatkamisen vastaavasti 31.12.2021 asti. Samalla puitetukiohjelman mukaista tuen yrityskohtaista enimmäismäärää nostettiin 800 000 eurosta 1 800 000 euroon.

Väliaikaisen puitetukiohjelman soveltaminen Innovaatorahoituskeskus Business Finlandin myöntämien lainojen (ns. häiriölainat) ja avustusten osalta mahdollistettiin lisäämällä asetuksella 549/2020 tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1444/2014) soveltamisalaa koskevaan 1 §:ään väliaikaisesti uusi 6 momentti. Asetuksella 1131/2020 1 §:n 6 momentin voimassaoloa jatkettiin 30.6.2021 asti. 1 §:n 6 momentin voimassaoloa esitetään nyt jatkettavaksi edelleen 31.12.2021 asti Suomen väliaikaisen puitetukiohjelman voimassaoloa vastaavasti.

2. Yksityiskohtaiset perustelut

Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan rahoituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (549/2020) voimaantulosäännös, sellaisena kuin se on asetuksessa 1131/2020, esitetään valtioneuvostolain (688/2001) 8 §:n ja valtion talousarviosta annetun lain (423/1988) 7 c §:n nojalla muutettavaksi seuraavasti:

Asetuksen 1 §:n 6 momentti olisi voimassa 31 päivään joulukuuta 2021. Muutos vastaisi väliaikaisen puitetukiohjelman voimassaoloa. Muutos mahdollistaisi sen, että Innovaatorahoituskeskus Business Finland voisi koronapandemiatilanteen taloudellisten vaikutusten jatkuessa myöntää lainoja ja avustuksia väliaikaisen puitetukiohjelman perusteella 31.12.2021 asti.

Asetuksen 3 §:n 3 momentti

Asetuksen 1444/2014 rahoituksen myöntämisen yleisiä edellytyksiä koskevan 3 §:n 3 momenttia muutettiin asetuksella 549/2020 väliaikaisesti 30.6.2021 asti. Muutoksella mahdollistettiin väliaikaisesti rahoituksen myöntäminen myös yritykselle, josta on tullut vaikeuksissa oleva yritys 1 tammikuuta 2020 ja 30 kesäkuuta 2021 välisenä aikana. Yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen tehdyn muutoksen (komission asetus (EU) 2020/972 asetuksen (EU) N:o 1407/2013 muuttamisesta voimassaolon pidentämisen osalta sekä asetuksen (EU) N:o 651/2014 muuttamisesta voimassaolon pidentämisen ja tarvittavien mukautusten osalta) mukaan ryhmäpoikkeusasetusta voidaan poikkeuksellisesti soveltaa myös yrityksiin, jotka eivät olleet vaikeuksissa 31 päivänä joulukuuta 2019, mutta joista tuli vaikeuksissa olevia yrityksiä 1 päivän tammikuuta 2020 ja 30 päivän kesäkuuta 2021 välisenä aikana. Väliaikaisen puitetukiohjelman perusteella rahoitusta voidaan puolestaan myöntää myös yritykselle, josta on tullut yleisessä ryhmäpoikkeusasetuksessa määritellyllä tavalla vaikeuksissa oleva yritys 1.1.2020 jälkeen tämä päivä mukaan luettuna.

Esitettävällä voimaantulosäännöksen muutoksella 3 §:n 3 momentti asetuksella 549/2020 muutetussa muodossaan ei enää olisi voimassa väliaikaisesti, vaan 3 §:n 3 momentti olisi voimassa 31.12.2023 asti asetuksen 1444/2014 voimassaoloaikaan vastaavasti. Säännös koskisi jatkossa yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen perusteella myönnettävää rahoitusta. Voimassaolon muutoksen perusteena on se, että edellä todettu ryhmäpoikkeusasetuksen soveltamisalaa koskeva helpotus vaikeuksissa olevien yritysten tukemista koskien on voimassa 31.12.2023 asti ryhmäpoikkeusasetuksen voimassaoloa vastaavasti.

Rahoituksen myöntämisestä väliaikaisen puitetukiohjelman perusteella 1.1.2020 alkaen vaikeuksiin joutuneille yrityksille esitetään säädettäväksi erillisellä asetuksella, jolla asetuksen 1444/2014 3 §:ään lisättäisiin väliaikaisesti uusi 6 momentti, joka olisi voimassa 31.12.2021 asti vastaavasti kuin esitettävä väliaikaisen puiteohjelman soveltamisen jatkaminen. Esitettävä muutos on luonteeltaan säädöstekninen, eikä toisi tosiasiallista muutosta nykytilaan.

3. Ehdotuksen vaikutukset

Vaikutukset viranomaisten toimintaan

Esitys mahdollistaisi sen, että Innovaatorahoituskeskus Business Finland voisi koronapandemiatilanteen taloudellisten vaikutusten jatkuessa myöntää lainoja ja avustuksia väliaikaisen puitetukiohjelman perusteella edelleen 31.12.2021 asti. Innovaatorahoituskeskus Business Finland myöntää tutkimus-, kehittämis- ja innovaatioavustuksia ja -lainoja pääsääntöisesti käyttäen normaaleja yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen ja de minimis -asetuksen mukaisia tuki-instrumentteja, mutta niiden sijasta voitaisiin tarvittaessa myöntää tukea väliaikaisen puitetukiohjelman perusteella.

Innovaatorahoituskeskus Business Finland myöntää koronaviruspandemian vaikeuttamassa tilanteessa ns. häiriölainoja kansainvälisillä tai kotimarkkinoilla toimiville pk- ja midcap-yrityksille sekä merkittävää liiketoimintaa tekeville säätiöille ja yhdistyksille. Rahoituskeskus oli 5.5.2021 menses-

sä tehnyt 222 häiriölainapäätöstä. Rahoituskeskus oli tähän mennessä myöntänyt häiriölainoja pääosin yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla noin 58 miljoonalla eurolla. Väliaikaisen puitetukiohjelman perusteella häiriölainoja oli myönnetty noin 29 miljoonalla eurolla. Puitetukiohjelman nojalla rahoitettavilla TKI-hankkeilla pyritään pääsääntöisesti ratkaisemaan suoraan koronan aiheuttamaa häiriötilannetta tai liiketoimintauhkaa. Kehitettävällä ratkaisulla tulee olla vähintään kansallista kilpailuetua. Rahoitustaso näissä hankkeissa on pääsääntöisesti 70 % ja myönnettävän lainan määrä enintään 500 000 euroa. Häiriölainaa voidaan myöntää myös Suomessa toimiville, vähintään kuusi henkilöä työllistäville kansainvälistä kasvua tavoitteleville yrityksille, joiden liiketoimintaan koronapandemia on vaikuttanut ja jotka haluavat panostaa TKI-toimintaan häiriötilanteessa kansainvälisen kilpailukykyä kehittämiseksi ja kansainvälisen kasvun edellytysten parantamiseksi. Rahoitus näille hankkeille on myönnetty pääsääntöisesti yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen nojalla ns. normaalein rahoituskriteerein, eli kehitettäviltä ratkaisuilta edellytetään kilpailuedun hakemista vähintään valituilla kansainvälisillä markkinoilla. Rahoitettavan hankkeen ei tällöin suoranaisesti tarvitse liittyä koronan aiheuttaman häiriötilanteen ratkaisemiseen, mutta hakijan on kyettävä osoittamaan Business Finlandille, miten koronakriisi on vaikeuttanut sen liiketoimintaa tai millaisen uhkan kriisi muodostaa liiketoiminnalle.

Business Finland ei ole toistaiseksi soveltanut väliaikaista puitetukiohjelmaa avustusten myöntämiseen. Avustusmuotoinen rahoitus on myönnetty ryhmäpoikkeusasetuksen tai de minimis -asetuksen nojalla. Business Finlandilla on tarve soveltaa puitetukiohjelmaa etenkin tilanteissa, joissa yrityksen de minimis -tukien enimmäismäärä on täyttynyt esimerkiksi avustusmuotoisen häiriörahoituksen saamisen seurauksena.

Vaikutukset yrityksiin

Väliaikaisen puitetukiohjelman soveltamisen jatkamisen ja mahdollisuuden jatkossakin myöntää yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen mukaista tukea myös 1.1.2020–30.6.2021 välillä vaikeuksiin joutuneille yrityksille arvioidaan osaltaan parantavan yritysten mahdollisuuksia selvittää koronapandemian aiheuttamista haitallisista taloudellisista vaikutuksista.

Taloudelliset vaikutukset

Ehdotuksella ei ole valtiontaloudellisia vaikutuksia. Väliaikaisen puitetukiohjelman mukainen Business Finlandin rahoitus myönnetään valtion vuoden 2021 talousarvion mukaisella Business Finlandin avustusvaltuudella (mom. 32.20.40) ja lainavaltuudella (mom. 32.20.83). Lisäksi talousarvion mukaan, mikäli vuoden 2020 lainojen myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä lainojen myöntämispäätöksiä vuonna 2021 enintään 200 000 000 eurolla, mikä liittyy pääosin häiriölainojen myöntämistarpeeseen edelleen vuonna 2021.

4. Valmistelu ja lausuntopalaute

Asetusehdotus on valmisteltu työ- ja elinkeinoministeriössä.

Ehdotuksesta on pyydetty lausunnot valtiovarainministeriöltä, oikeusministeriöltä, Innovaatorahoituskeskus Business Finlandilta, Elinkeinoelämän keskusliitolta ja Suomen Yrittäjiltä. Annetuissa lausunnoissa on puollettu esitettäviä muutoksia.

Asetusehdotus on tarkastettu oikeusministeriön laintarkastuksessa.

5 Voimaantulo

Asetuksen ehdotetaan tulevan voimaan 29.6.2021.